

„Baltoji knyga“

Turinys

Įvadas	3
Apie LSDJS	4
Lietuvos socialdemokratų partijos istorija	6
LSDJS skyriaus veikla.....	10
LSDJS projektinė veikla.....	16
LSDJS veiklą reglamentuojantys dokumentai	20
Finansų pritraukimas skyriaus veiklai.....	22
Jaunimo politika Lietuvoje	25
Terminų žodynėlis	27
Pastabos	32

Įvadas

Mieli bičiuliai,

Dažnai bendraujant su jaunaisiais socialdemokratais būdavo išreiškiamas noras turėti organizacijos „Baltąją knygą“, kurioje visi galėtų surasti atsakymus į išskylančius klausimus. Taigi, pristatome pirmąją tokio dokumento versiją.

Norėtume pabrėžti, kad „Baltoji knyga“ tai nebaigtinio turinio dokumentas. Kiekvienas sąjungos narys gali prisidėti kūriant jos turinį tam, kad nebūtų prarastas aktualumas.

Šioje versijoje jus rasite pagrindinę informaciją apie LSDJS, jos istoriją, Lietuvos socialdemokratų partiją, išmoksite rengti skyrių susirinkimus, susipažinsite su pagrindinėmis komunikacijos taisyklėmis, pranešimų spaudai rašymu, projektų rengimu ir jų administravimu, finansų pritraukimu, Lietuvos jaunimo politikos struktūra. Pritrūkę žinių apie dažnai išgirstamus trumpinius ar kitus politologinius terminus – reikšmę galėsite patikrinti terminų žodynėlyje.

Tikimės, kad šis dokumentas bus aktyviai naudojamas tiek tarp naujų LSDJS narių, tiek ir tarp patirtį jau turinčių. Labai lauksime visų pastabų ar pasiūlymų kokių dar dalių ar kokią papildomą informaciją reiktų įtraukti į „Baltosios knygos“ atnaujinimą.

Gero skaitymo!

Su geriausiais linkėjimais,
Lietuvos socialdemokratinio jaunimo sąjungos valdyba
2011 m. rugpjūčio 1 d.

Apie LSDJS

Lietuvos socialdemokratinio jaunimo sąjunga – tai pati seniausia, nepriklausoma, nacionalinė, savanoriškumo pagrindu veikianti nevyriausybinė kairiosios politinės pakraipos jaunimo organizacija, įkurta 1922 metais. Tarpukariu vykusių valstybės perversmų metu organizacijos veikla buvo uždrausta. Tačiau aktyvus ir pilietiško jaunimo tai nesustabdė – iniciatyvinė Lietuvos socialdemokratinio jaunimo sąjungos atkūrimo grupė, susibūrusi 1989 m. atkūrė savo veiklą.

1990 m. sausio m. LSDJS buvo įregistruota kaip visuomeninė organizacija. Pirmuoju atsikūrusios LSDJS pirmininku išrinktas Jūrius Bruklys. Pirmuoju LSDJS Vilniaus skyriaus pirmininku tapo Dainius Vaitekėnas. 1990 m. šalia Vilniaus skyriaus, įkurtas ir Kauno skyrius. Pirmuoju LSDJS Kauno skyriaus pirmininku išrinktas Raimondas Rukuiža. Kūrimosi laikotarpiu veikė tik Vilniaus ir Kauno skyriai, narių skaičius svyravo tarp 30–50.

1991 m. LSDJS tapo pirmąja jaunimo organizacija Lietuvoje pripažinta pasauliniu mastu – ji priimta tikraja nare į IUSY – Tarptautinę jaunųjų socialistų sąjungą.

Nuo atsikūrimo organizacijai vadovavo:

Nuo 1991 m. – Vytautas Juodagalvis

Nuo 1993 m. – Rolandas Zuoza

Nuo 1999 m. – Kęstutis Kriščiūnas

Nuo 2001 m. – Linas Jonauskas

Nuo 2002 m. – Vaidas Gailys

Nuo 2003 m. – Linas Jonauskas

Nuo 2009 m. – Andrius Mikšta

Nuo 2011 m. – Juras Požela

Aktyvus sąjungos narių darbo dėka, kuriant pilietinę visuomenę, sudominant ir patraukiant jaunimą, organizacija nuolat auga ir bręsta. Mes vienijame socialiai atsakingus, pilietiškus ir veržlius Lietuvos socialdemokratinio jaunimo sąjungos narius; o mūsų daug – per 3000 jaunų žmonių Lietuvoje. LSDJS nariu gali būti kiekvienas ne jaunesnis nei 14 metų ir ne vyresnis nei 35 metų amžiaus Lietuvos Respublikos pilietis.

Būdamas sąjungos nariu Tu gali: dalyvauti LSDJS renginiuose Lietuvoje ir užsienyje, išreikšti save dalyvaudamas LSDJS organizacinėje veikloje; turiningai leisti laisvalaikį su

bendraminčiais visoje šalyje; stažotis tarptautinėse socialdemokratinėse organizacijose; dalyvauti jaunimo mokymuose Lietuvoje ir užsienyje; formuoti Lietuvos jaunimo politiką; kandidatuoti į LR Seimą, Savivaldybių tarybas ar Europos Parlamentą bei ĮGYVENDINTI VISAS SAVO ĮDĖJAS AKTYVIŲ IR DRĄSIŲ JAUNŲ ŽMONIŲ KOMANDOJE!

LSDJS yra pilnateisė dviejų tarptautinių organizacijų: Europos jaunųjų socialistų (ECOSY) ir Tarptautinės jaunųjų socialdemokratų sąjungos (IUSY) narė.

LSDJS Misija: skleidžiant organizacijos vertybes ugdyti veržlų bei pilietišką jaunimą Lietuvoje ir kurti galimybes efektyviai savo narių veiklai

LSDJS Vizija: socialdemokratinis jaunimas - raktas progresyviai, socialiai teisingai ir solidariai visuomenei!

Lietuvos socialdemokratų partijos istorija

Lietuviškoji socialdemokratų partija buvo įkurta 1896 m. gegužės 1 d. Vilniuje. Taip pat buvo priimta ir pirmoji LSDP programa. Steigiamajame susirinkime dalyvavo 15-17 žmonių: dr. A.Domaševičius, dr. A.Moravskis, A.Birinčikas, A.Gulbinas, F.Kočmarčikas, R.Malevskis, J.Olechnavičius, P.Suknelevičius, F.Dzeržinskis, K.Kasperovičius, Daukša, K.Žalvskis. Svečių teisėmis dalyvavo varpininkai dr. K.Grinius, dr. S.Matulaitis ir dr. J.Bagdonas (manoma, kad dar dalyvavo B.Verbickas ir V.Valiukevičius).

Susirinkimas įvyko A.Domaševičiaus bute. Nuo pirmųjų A.Domaševičiaus ir A.Moravskio įkurtų Vilniuje lietuvių socialdemokratinė darbininkų ratelių ir atšvestos pirmos Gegužės pirmosios buvo praėję treji metai. Vilniuje atsirado alternatyva lenkų, žydų, ir rusų socialdemokratams - lietuviškoji socialdemokratų partija su sava programa, siekiančia atkurti nepriklausomą demokratinę Lietuvos Respubliką, laisvu noru įeinančią į federaciją su kaimynais lenkais, gudais, latviais ir ukrainiečiais. Programa buvo parašyta A.Domaševičiaus ir A.Moravskio, remiantis II Internacionalo nuostatais, pagal vokiečių (Erfurto), austrų ir lenkų (PPS) socialdemokratų programą.

A.Moravskiui išvykus užsienin, o A.Domaševičių su kitais LSDP nariais suėmus (1899 m.), LSDP vairą į savo rankas perėmė į Vilnių atvykę V.Sirutavičius, S.Kairys ir A.Janulaitis. Jie ir parengė LSDP 1905 m. Didžiajam Vilniaus Seimui. Buvo išspręsti nesusipratimai su PPS (1905 m.). Tais pačiais metais į LSDP priimta „Draugo“ organizacija (su Vincu Mickevičium-Kapsuku). Susiformavo „autonomistų“ ir „federalistų“ pozicijos. Po Lietuvą buvo išplatintas „Lietuvos socialdemokratų partijos Manifestas“, padaręs žymią įtaką žmonių nuostatomis atkurti Lietuvos valstybingumą, patiems tvarkyti savo krašto gyvenimą. Ši veikla nulėmė, kad Didžiajame Vilniaus Seime Steponas Kairys, atstovaujantis LSDP, tapo pagrindiniu vicepirmininku - dr. J.Basanavičiaus pavaduotoju, pasukusiu Seimo eigą principine kryptimi: atkurti Lietuvos valstybingumą su Seimu Vilniuje.

1917 m. rugsėjo 18-22 d. LSDP dalyvavo Lietuvių konferencijoje. S.Kairys ir M.Biržiška buvo Lietuvos Tarybos nariai. 1918 m. vasario 16 d. Nepriklausomybės Aktas buvo priimtas tokio turinio, kokį siūlė socialdemokratų atstovai. 1919 m. spalio 3 d. partijos veikla legalizuota. Steigiamajame Seime buvo 13 LSDP atstovų, jie sudarė socialdemokratų frakciją. I – ajame Seime LSDP turėjo 10 vietų, II – ajame - 8. 1923 m. LSDP buvo priimta į Socialistų Darbininkų internacionalą. 1925 m. LSDP turėjo 1500 narių, 145 įregistruotas organizacijas. II – ajame Seime buvo 15 LSDP atstovų, jie kartu su valstiečiais liaudininkais sudarė koalicinę vyriausybę. Po 1926 m. valstybinio perversmo partijos veikla buvo varžoma. Dalis LSDP veikėjų (J.Plečkaitis, J.Paplauskas ir kt.) 1927 m. rugsėjo 9 d. organizavo pučą. LSDP Prezidiumas neigiamai vertino pučo vadovų žingsnį. LSDP XIII suvažiavimas (1931 m.) patvirtino naują programą ir pataisytą (pagal cenzūros reikalavimus) statutą.

1936 m. vasario 6 d. partijos veikla buvo uždrausta. Po uždarymo LSDP nariai dalyvavo kultūros veikloje, partijos vadovų iniciatyva ėjo žurnalas „Darbo visuomenė“ (1924-1935), „Mintis“ (1939-1940). LSDP svarbiausi laikraščiai ir žurnalai: „Lietuvos darbininkas“ (1896-1899); (lenkų k. „Robotnik Litewski“), „Echo Życia Robotniczego na Litwie“ (1902-1906),

„Echo“ (1906), „Skardas“ (1907), „Žarija“ (1907-1908), „Visuomenė“ (1910-1911), „Socialdemokratas“ (1919-1933).

Hitlerinės okupacijos metu 1943 m. socialdemokratai buvo vieni iš VLIK-o įkūrimo iniciatorių (S.Kairys buvo pirmasis jo pirmininkas). Nuo 1945 m. LSDP lyderiai S.Kairys (slapyvardė J.Kaminskas), K.Bielinis organizavo partijos veiklą užsienyje. LSDP dalyvavo VLIK-o veikloje, rengė Lietuvos ateities memorandumą. 1949 m. gruodžio 14 d. Paryžiuje LSDP priimta į Socialistų Uniją, per kurią dalyvavo Socialistų Internacionalo (atkurto 1951 m.) veikloje. 1967 m. rugsėjo 16-17 d. Niujorke įvykusiame LSDP suvažiavime išrinkti nauji vadovai (S.Kairiui ir K.Beliniui mirus), priimta nauja programa. LSDP veiklos centras emigracijoje buvo JAV.

LSDP atkūrimo idėja gimė dviems nepriklausomoms grupėms. Pirmoji formavosi iš Maskvos lietuvių aspirantų 1964-1969 m. disputuose Maskvoje (A.Bagdonas, D.Kirvelis, J.Šatas), kurią atgaivino I – ojo Sąjūdžio suvažiavime 1988 m., o realizavo 1989 m. balandžio mėn. Antroji - dr. V.Kutorgos Strazdelio laisvajame universitete (1976-1982 m.). Iniciatorius - V.Andriukaitis. 1989 m. balandžio 27 d. Kaune šios abi grupės susirinkime priėmė sprendimą atkurti LSDP. Įsteigta iniciatyvinė atkūrimo grupė: A.Jakubėnas, K.Antanavičius, V.P.Andriukaitis, A.Bagdonas, G.Iešmantas, A.Januška, V.Katkus, D.Kirvelis, A.Sakalas, J.Šatas, K.Uoka, A.Vaitkevičius, A.Kripavičius, A.Lopeta, T.Mejeris, R.Tėvelis, V.Žemaitis parengė ir išplatino (1989 m. gegužės 11 d.) pareiškimą. 1989 m. rugpjūčio 12 d. Mokslų Akademijos salėje organizavo atkuriamąją konferenciją, kuri suformavo LSDP XIV suvažiavimo organizacinį komitetą.

Atsikūrusi LSDP savo aktyvia veikla padėjo Lietuvai atgauti valstybingumą. LSDP buvo atstovaujama Aukščiausiojoje Taryboje-Atkuriamajame Seime bei visuose LR Seimuose. LSDP nariai aktyviai dalyvavo rengiant ir priimant Kovo 11-osios dokumentus. LSDP atstovai Seime, susibūrę į Socialdemokratų frakciją, atlikdavo konstruktyvios opozicijos vaidmenį, kovojo už demokratiją ir socialinio teisingumo įtvirtinimą, teisinę valstybę bei socialiai reguliuojamą rinką.

LSDP nuo 1989 iki 1991 metų LSDP vadovavo Kazimieras Antanavičius, nuo 1991 iki 1998 m. - Aloyzas Sakalas. Nuo 1998 m. - Vytenis Andriukaitis. Nuo 2001 m. – Algirdas Brazauskas.

LSDP pirmininkai

1989 – 1991 – Kazimieras Antanavičius

1991 – 1998 – Aloyzas Sakalas

1998 – 2001 – Vytenis Povilas Andriukaitis

2001 – 2007 – Algirdas Brazauskas

2007 – 2009 – Gediminas Kirkilas

Nuo 2009 – Algirdas Butkevičius

Lietuvos demokratinė darbo partija (LDDP - viena iš parlamentinių Lietuvos partijų, įkurta 1990 metų gruodžio mėnesį. Svarbiausia priežastis, dėl ko įsikūrė LDDP, buvo 1989 m. Lietuvos komunistų partijos (LKP) atsiskyrimas nuo Tarybų Sąjungos komunistų partijos. Taip demokratiškų, patriotinių įsitikinimų komunistai sudarė palankias sąlygas Lietuvos valstybei atkurti ir aktyviai dalyvavo ją atkuriant. LDDP pradėjo savo veiklą 1990 metais, užbaigus savarankiškos LKP reorganizavimą į socialdemokratinės pakraipos partiją. Ji sutelkė nuosaikius, konstruktyvius kairiųjų pažiūrų žmones, prieštaravusius dešiniųjų valdžios vykdytai griovimo ir skurdinimo politikai. Ji sutelkė žmones, nenorėjusius taikstyti su diktato ir autoritarizmo apraiškomis, kurios buvo dangstomos tautiškumo šūkais.

Pirmuoju LDDP pirmininku tapo Algirdas Brazauskas, vėliau, 1993 metais, tiesioginiuose rinkimuose išrinktas pirmuoju atkurtos nepriklausomos Lietuvos Prezidentu.

Nuo pat įkūrimo LDDP rėmė Lietuvos valstybingumo atstatymą, dalis jos narių - Kovo 11-osios akto signatarai - dalyvavo pirmosios Vyriausybės veikloje. 1991 m. balandžio mėnesį LDDP frakcija Aukščiausioje Taryboje pasiskelbė opozicija turėjusiems daugumą dešiniams. 1992 metais gegužės mėnesį surengtame referendume dėl padidintų prezidento įgaliojimų, kurių siekė tuometinis Aukščiausios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis, LDDP pasisakė prieš. Dešiniųjų pralaimėjimas paskatino Lietuvos Respublikos Konstitucijos priėmimą ir paankstino parlamento rinkimus, kuriuose LDDP gavo daugumą ir suformavo Vyriausybę.

1993 metais, Algirdą Brazauską išrinkus šalies prezidentu ir pagal Konstituciją sustabdžius jo narystę partijoje, LDDP pirmininku buvo išrinktas Adolfas Šleževičius, tuomet jau ir LDDP Vyriausybės vadovas. 1996 metais A. Šleževičiui atsistatydinus iš premjero ir partijos pirmininko postų, LDDP pirmininku buvo išrinktas Česlovas Juršėnas, kuris tuo metu (nuo 1993 iki 1996 metų) buvo Seimo pirmininkas.

Per ketverius LDDP valdymo metus Lietuvoje buvo įveiktas socialinis ir ekonominis chaosas, padėti socialinių reformų pamatai, įvesta nacionalinė valiuta - litas. Jau 1994 m. buvo sustabdytas ūkio nuosmukis ir šalies ekonomika pradėjo augti. Iš esmės buvo sustiprinta demokratinė politinė santvarka - sumažėjo žmonių priešprieša, įsitvirtino žmogaus teisės bei laisvės ir konstitucinė valdžių sąveika. Mūsų valstybėje nebeliko svetimos kariuomenės. Lietuva tapo realiai nepriklausoma ir tarptautinės bendruomenės pripažinta valstybe. Buvo priimta į Europos Tarybą, pasirašė asociacijos sutartį su Europos Sąjunga, pareiškė norą stoti į NATO. Tačiau LDDP, būdama valdžioje, neišsprendė ir objektyviai negalėjo išspręsti visų problemų, neišvengė ir klaidų. Vyriausybei, dirbusiai aštrios politinės priešpriešos, sukeltos dešinėsios opozicijos, sąlygomis, buvo nelengva įgyvendinti savo programą, juntamai pakelti gyvenimo lygį, išvengti bankų krizės, įveikti biurokratizmą bei korupciją. 1996 m. Seimo rinkimų rezultatus LDDP įvertino kaip griežtą piliečių valios išraišką, skatinančią tobulinti partijos veiklą ir mokytis iš klaidų.

Nuo 1990 m., atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, krašte formavosi daugiapartinė sistema, vyko dėsninga politinių jėgų diferenciacija. Taip pat dėsninga, kad būtent kairiosios LSDP ir

LDDP, puoselėjančios solidarumo vertybes, pradėjo vienytis. Vienas sėkmingiausių tokios veiklos pavyzdžių - Algirdo Brazausko socialdemokratinė koalicija, į kurią susijungė LSDP, LDDP, Lietuvos rusų sąjunga ir Naujoji demokratija. 2000-ųjų metų Seimo rinkimuose ši koalicija gavo didžiausią rinkėjų pasitikėjimą, tačiau dešinioms partijoms sudarius porinkiminę valdančiąją koaliciją, liko opozicijoje.

2001 m. sausį LDDP ir LSDP susivienijo į vieningą LSDP, o liepą prisiekė koalicinė LSDP ir Naujosios sąjungos Vyriausybė, vadovaujama LSDP pirmininko Algirdo Brazausko.

2004 m. į Seimo rinkimus LSDP ėjo kartu su socialliberalais (Naująja sąjunga) koalicijoje „Už darbą Lietuvai“. Po Seimo rinkimų sudarė valdančiąją koaliciją su Darbo partija, Socialliberalų partija (NS) bei Valstiečių ir Naujosios demokratijos partijų sąjunga (vėliau tapusia Valstiečių liaudininkų sąjunga).

***Nuo 2001 iki 2008 m. LSDP formavo XII, XIII ir XIV Lietuvos vyriausybes.
Joms vadovavo LSDP pirmininkai Algirdas Mykolas Brazauskas ir
Gediminas Kirkilas.***

2008 m. LSDP dalyvavo Seimo rinkimuose savarankiškai. Laimėję 25 parlamentarų mandatus, LSDP atstovaujantys Seimo nariai sudaro didžiausią Seimo opozicinę frakciją.

2009 m. kovo 7 d. vykusiame XXIX LSDP suvažiavime partijos pirmininku išrinktas Algirdas Butkevičius, 2011 m. XXX LSDP suvažiavime perrinktas antrajai kadencijai.

LSDJS skyriaus veikla

Skyriaus valdymo struktūra

Pirmininkas – visuotinio narių susirinkimo metu išrinktas formalus skyriaus vadovas atsakingas už skyriaus ir valdybos veiklą.

Valdyba – kolegialus valdymo organas atsakingas už skyriaus veiklą, o kiekvienas valdybos narys už tam tikrą veikimo sritį.

Valdybos susirinkimai – formalizuoti pirmininko ir valdybos narių susirinkimai, kurių metu svarstomi veiklos planai, pasidalinama darbais, aptariamos aktualijos ir panašiai. Valdybos susirinkimus būtina protokoluoti, o protokolus saugoti, tai padės jums sekti skyriaus veiklą ir kontroliuoti, kas už kokią veiklą atsakingas. Pridedame protokolo pavyzdį:

LSDJS Vilniaus m. skyriaus
Valdybos posėdžio protokolas
2011.03.28

Pirmininkauja:
Dalyvauja:
Protokoluoja:

Svarstomi klausimai

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

KLAUSIMAS
APTARTA
NUSPĖSTA

Posėdžio pirmininko parašas

Susirinkimas – padeda greitai, struktūruotai ir iš esmės aptarti klausimus. Prieš pradėdant susirinkimą būtina paruoškite jo darbotvarkę, tuomet susirinkimas vyks sklandžiau. Numatykite posėdžiui skirtą laiką, užtikrinkite, kad klausimus pristatantys žmonės būtų pasiruošę pristatymui.

Skyriaus veiklos sritys

Kad skyriaus veikla būtų tolygi ir subalansuota būtina išskirti veiklos sritis kuriose būtina nuveikti tam tikrus darbus, kad skyrius augtų.

Žmonės organizacijoje

Kas svarbiausia skyriuje?

***Žmonės, žmonės ir dar
kartą žmonės.***

Skyrius negali egzistuoti be žmonių, todėl mes ir buriamės į organizacijas, nes turime panašius interesus ir kartu galime atlikti didesnius darbus. Sritis, kuri apima naujų narių paiešką, esamų narių motyvavimą, neformalaus bendravimo organizavimą, vadinama – žmogiškaisiais **ištekliais**.

Kas turi dirbti su žmogiškaisiais ištekliais?

Kaip jau supratote, žmonės organizacijoje yra svarbiausi, todėl šiai sričiai kuruoti paskirkite patį stipriausią komandos žmogų, kuris turi stiprias organizacines savybes, gali būti kompanijos siela, mielai bendrauja ir yra nekonfliktiška asmenybė.

Ką jis turi daryti?

Jam reikės susitikinėti su jaunais žmonėmis, ieškoti žmonių grupių kurios norėtų prisijungti prie sąjungos veiklos arba taptų jos bičiuliais, dalyvaujančias įvairiose veiklose. Pirma, jis turi atlikti organizacijos pristatymus mokyklose, susitikti su profesinių mokyklų, kolegijų ar universitetų studentų atstovybėmis. Identifikuoti kitas asocijuotas struktūras veikiančias rajone ar mieste. Taip pat toks žmogus turi padėti naujam nariui susipažinti su skyriaus veikla, padėti įsilieti į veiklą.

Politinis komitetas

Kodėl jis turi būti?

LSDJS yra jaunimo organizacija su aiškia politine kryptimi, todėl skyriuose būtina suformuoti politinį komitetą. Tai padės jums siekti politinės karjeros, atstovauti organizacijos pozicijas viešojo administravimo institucijose, susipažinti su savivaldybės valdymo principais ir veikimo mechanizmais.

Kokias iniciatyvas galima daryti?

Bičiuliai besidomintys politika turėtų užsiimti politinių aktualijų analizavimu, sprendimų teikimu, reagavimu į vykstančius politinius įvykius savivaldybėje. Pateiksime keletą pavyzdžių:

Suorganizuokite diskusiją aktualia tema rajonui

Parašykite raštą į savivaldybę dėl jaunimo užimtumo problemų ar dėl kitos aktualios problemos

Susitikite su partijos skyriaus vadovybe aptarti politinių aktualijų rajone

Pasikviesti LSDJS valdybos narį ar biuro darbuotoją perskaityti pranešimą Jūsų organizuojamuose renginiuose

Projektų darbo grupė

Dar kitaip vadinama iniciatyvų grupė. Ši grupė užsiima įvairiausių renginių organizavimu, nuo idėjos sugalvojimo, darbų suplanavimo iki įgyvendinimo. Šioje darbo grupėje turėtų veikti labai įvairūs žmonės, kurie gali vesti renginį, sukurti plakatą, apskaičiuoti finansus ir panašiai.

Kokiomis veiklomis reikia užsiimti?

Galite prisijungti prie kitų daromų projektų ir juose šauniai sudalyvauti. Jeigu vyksta akcija DAROM, IDĖJŲ DIENA ar GATVĖS MUZIKOS DIENA rinkite bičiulius ir sudalyvaukite tvarkydami, generuodami idėjas ar muzikuodami. Tokiose akcijose pabandykite išsiskirti savo atributika.

Taip pat labai svarbu ir patiems organizuoti projektus ir prie jų kviesti prisijungti kitus žmones. O plotai šioje sferoje yra neišsemiami.

Komunikacijos veikla

Perfrazavus vieną gerai žinomą reklamą, kuri kalba apie troškulį ir įvaizdį, galime sakyti, kad politinei organizacijai įvaizdis yra viskas, o troškulys palauks. Norint sukurti organizacijos įvaizdį būtina žengti tris žingsnius ir atsakyti į tris klausimus:

Žinoti KAM pasakyti

Turėti KĄ pasakyti

Ir pasirinkti KAIP pasakyti

KAM?

Užduodant šį klausimą ieškome tikslinės organizacijos auditorijos, kuri organizacijai yra svarbi ir su kuria būtina bendrauti, jiems pranešinėti apie save. Tikslinė auditorija – tai žmonių grupė, kurią norime sudominti savimi, savo veikla ar vertybėmis. Bendrai galime išskirti dvi komunikacijos veikimo sferas: vidinė ir išorinė auditorijos.

Vidinė auditorija, tai organizacijos nariai, kuriuos reikia informuoti apie vykstančius projektus, susirinkimus ir panašiai.

Išorinė komunikacija, tai už organizacijos skyriaus ribų esančios auditorijos: kitos jaunimo organizacijos, neorganizuotas jaunimas, LSDJS centrinis biuras, kiti sąjungos skyriai, rajono partijos skyriai, miesto savivaldybė, kitos politinės jaunimo organizacijos, moksleiviai ir studentai. Galite išskirti ir daugiau tikslinių grupių su kuriomis norite bendrauti ir sukurtomis turite bendrauti.

KĄ?

Pirmiausia reikėtų informuoti apie skyriuje vykstančią veiklą. Ar tvarkėte parką, dalyvavote konferencijoje, pastebėjote problemas mieste, turite savo nuomonę apie netinkamą ar tinkamą savivaldybės veiklą, kelkite jas į viešumą ir ieškokite sprendimo. Gal organizuojate projektą ir jam reikės miestelio gyventojų dėmesio.

KAIP?

Kai žinote ką norite pasakyti, tuomet peržvelkite kokias priemones turite jiems pranešti apie save ar savo veiklą.

Vidinei komunikacijai padės el. pašto konferencija, kurios dėka sąlyginai greitai ir efektyviai galima perduoti informaciją. Tačiau, jeigu reikia labai greitai narius sukviesti į susirinkimą ar mitingą, tuomet pravartu turėti telefonų duomenų bazę ir vienu paspaudimu visiems išsiųsti SMS žinutę.

Vietiniams laikraščiams nusiųskite įspūdžius iš konferencijų ar suorganizuotų renginių.

Būtinai pridėkite nuotraukų. Pridedame pranešimo spaudai struktūrą, kuri padės rašant pranešimus žiniasklaidai.

ORGANIZACIJOS LOGOTIPAS, REKVIZITAI

PRANEŠIMAS SPAUDAI

DATA

SKELBTI NUO

PAVADINIMAS PAGRINDINIS PRASMINIS KRŪVIS

PIRMA PASTRAIPA PAGRINDINĖ INFORMACIJA

ANTRA PASTRAIPA PAPILDOMA, IŠSAMESNĖ INFORMACIJA

TREČIA PASTRAIPA DETALIZAVIMAS, CITATA

... PASTRAIPA PATEIKITE DAUGIAU INFORMACIJOS APIE ORGANIZACIJĄ, PASKATINKITE VEIKTI

INFORMACIJĄ TEIKIA ...
TEL. ..., FAKS. ...
EL.PAŠTAS ...

KONTAKTINIO ASMENS VARDAS, PAVARDĖ
TELEFONO NR., KURIUO TEIKIAMA INFORMACIJA

Paruoštą pranešimą spaudai peržiūrėkite ir patikrinkite. Išplatinkite jį vadovaudamiesi susidarytu jums tinkamų žiniasklaidos priemonių sąrašu. Išsiuntę pranešimą, paskambinkite žiniasklaidos priemonėms telefonu. Paskambinę, prisistatykite, trumpai pakartokite pagrindinę informaciją. Paklauskite, ar nereikia papildomos informacijos, komentarų, vaizdinės medžiagos. Pasistenkite sudominti, kad žurnalistas atkreiptų dėmesį į Jūsų jam nusiųstą medžiagą.

Sienlaikraštis – galite leisti sienlaikraštį, kurį kabintumėte ten kur lankosi žmonės. Mokykloje, studentų bendrabučiuose, skelbimų lentose ir panašiai. ***Sienlaikraštis yra nepelnytai užmiršta komunikacijos forma.***

Video informacija – tik socialiniai tinklai ir didžiosios internetinės žiniasklaidos kompanijos sugeba pritraukti daugiau lankytojų, nei video kanalai internete. Galite filmuoti telefonais, fotoaparatais ar videokameromis, tačiau, kad Jūsų video būtų patrauklesnis pabandykite jį sumontuoti pasitelkdami, kad ir kiekvienoje Microsoft operacinėje sistemoje esančią MovieMaker programą.

Veiklos planavimas

Pristatome planavimo įrankį, kurio pagalbą matysite planuojamus vykstančius ir net nepadarytus darbus.

Kryptis – tai jau mūsų aptarti organizacijos veiklos barai, kurie apima žmoniškuosius išteklius, politinę ir projektinę veiklą, taip pat nepamirštant komunikacijos.

Veikla – tai smulkesni ir konkretūs darbai numatyti veiklos kryptyje.

Atsakingas – žmogus atsakingas už konkrečios veiklos ar darbo įgyvendinimą iki tam tikro laiko

Laiko grafoje sužymėkite kada turi atsitikti vienas ar kitas darbas. Laiko grafas galima smulkinti arba vietoje X įrašyti datą kada tai turi atsitikti arba kada numatytas projektas pradės veikti

Pastabos – šioje grafoje pažymime proceso metu atsiradusius pastebėjimus.

Pateikiame plano pavyzdį:

		2001			
KRYPTIS	SRITIS				PASTABOS
Žmogiškieji ištekliai	Skyriaus narių sąrašo sutvarkymas				
	LSDJS pristatymai mokyklose				
	Seminarai naujiems nariams				
	Kita				
Mokymai	Seminarai „Motyvacija“				
	Seminarai „Kūno klaba/viešas kalbėjimas“				
	Ekskursija į Lietuvos Respublikos Seimą				
	Kita				
Kommunikacija	Sienlaikraštis				
	Naujienos į jaunimiečiai.lt				
	Vieša akcija				
Politika	Vieša diskusija „Kairioji politika“				
	Pranešimas spaudai „Jaunimo perspektyvos rajone“				
	Vidinė diskusija „LSDJS ir LSDP bendradarbiavimas“				
Iniciatyvos	Žaidimų vakaras				
	Dalyavimas akcijoje „DAROM 11“				
	Kino vakarai				
	Kita				
X	įgyvendinta				
X	vyksta				
X	pasiruošimas				

LSDJS projektinė veikla

Žodis „projektas“ pirmą kartą buvo pavartotas XVI a. ir yra kilęs iš lotynų kalbos žodžio *projicere* (mesti į priekį). Taigi, lotyniška šaknis rodo judėjimą, trajektoriją, tam tikrą santykį su erdve ir laiku. Numanomi tokie procesai:

- išvykimo taškas...
- naudojamas kaip pagrindas, nuo kurio...
- asmuo pajuda pirmyn...
- tikslo link.

Mūsų atveju, žodis projektas reiškia LSDJS skyriaus iniciatyvą siekiant LSDJS tikslų. Projektinė veikla, jei yra aktyviai vystoma, **garantuoja** nuolatinį įvairių užsiėmimų finansavimą, narių užimtumą, naujas patirtis ir galimybes.

Kiekviena nevyriausybinė jaunimo organizacija turi galimybių susilaukti finansinės paramos savo veiklai iš įvairių šaltinių, kuriuos galima suskirstyti į tris lygmenis:

regioniniai (pvz.: savivaldybės skelbiami konkursai, vietiniai labdaros-paramos fondai)

nacionaliniai (pvz.: Jaunimo reikalų departamentas prie SADM, Kultūros ministerija, Krašto apsaugos ministerija)

tarptautiniai (pvz.: Jaunimo tarptautinio bendradarbiavimo agentūra, ES parama, Friedricho Eberto fondas)

Norint geriau suvokti, kas yra projektas, būtina žinoti pagrindines **projekto charakteristikas**:

Projektai turi tikslą: projektai turi aiškius tikslus ir siekia aiškių rezultatų. Jų tikslas yra išspręsti „problema“, ir tai yra susiję su išankstine poreikių analize. Siūlydamas vieną ar daugiau sprendimų jis siekia ilgalaikio socialinio pokyčio.

Projektai yra realistiški: jų tikslai turi būti pasiekiami, o tai reiškia, kad atsižvelgiama tiek į reikalavimus, tiek į turimus finansinius ir žmogiškuosius išteklius.

Projektai yra riboti laike ir erdvėje: jie turi pradžią ir pabaigą bei yra įgyvendinami konkrečioje vietoje ir kontekste.

Projektai yra sudėtingi: projektams vykdyti reikia įvairių planavimo ir įgyvendinimo įgūdžių, juose dalyvauja įvairūs partneriai ir veikėjai.

Projektai yra kolektyviniai: projektai yra kolektyvinių pastangų produktas. Jie yra vykdomi komandų, juose dalyvauja įvairūs partneriai ir jie rūpinasi kitų poreikiais.

Projektai yra unikalūs: visi projektai kyla iš naujų idėjų. Tai specifinė reakcija į tam tikro konteksto poreikį (problema). Jie yra naujoviški.

Projektai – tai nuotykis: kiekvienas projektas yra skirtingas ir novatoriškas; jie visuomet susiję su netikrumu ir rizika.

Projektai gali būti vertinami: projektai yra planuojami ir skirstomi į išmatuojamus uždavinius, kurie turi būti atviri vertinimui.

Projektus sudaro etapai: projektai turi aiškius, nustatomus etapus (paraiškos rengimas, teikimas, pasiruošiamasis etapas, įgyvendinimas, apibendrinimas, ataskaita).

Prieš pradėdant rengti projektą būtina atsakyti į šiuos klausimus:

Pagrindinės temos	Klausimai, į kuriuos reikia atsakyti prieš pradėdant projektą
Tikslų, konteksto ir tikslinės grupės nustatymas	Kokiame kontekste projektas bus vykdomas? Kokius pokyčius jis sukels? Kas turi atlikti šį projektą? Koks yra tikėtinas rezultatas? Kam projektas yra sukurtas? Kokie dalykai statomi ant kortos?
Projekto turinys	Kokia projekto tema ir turinys? Koks būdas (metodika) pasirinktas? Kokia veikla bus vykdoma? Ko reikia, kad projektas sėkmingai vyktų?
Kur ir kada	Kur projektas bus įgyvendinamas? Kiek laiko jis truks? Kada jis prasidės ir baigsis?
Praktiniai klausimai	Kokios logistikos reikia? Kokius praktinius klausimus reikia spręsti?
Finansavimas	Kokia bendra kaina (planavimas, įgyvendinimas bei vertinimas)? Iš kur bus gaunamas reikiamas finansavimas?
Partneris	Kas yra partneriai? Koks jų vaidmuo? Kaip bus vykdomas koordinavimas?
Veiklos priemonės	Ar projektas tinkamas gauti bet kokiai finansinei pagalbai? Ar galima pasinaudoti esamomis priemonėmis ar sąlygomis?
Komunikacija	Vidinė komunikacija: kaip cirkuliuoja informacija tarp projekto komandos narių? Išorinė komunikacija: ar reikia, kad apie projektą paskelbtų žiniasklaida? (Kodėl? Kaip? Kuriuos aspektus?)
Vertinimas ir tęsinys	Kaip ir kada jis turi būti vertinamas? Kurie aspektai? Kodėl? Koks tęsinys planuojamas?

Projekto ruošimo ir įgyvendinimo metu svarbiausias vaidmuo tenka projekto vadovui. **Projekto vadovas** turi būti:

- **Organizuotojas**, gebantis suprasti, planuoti ir koordinuoti pastangas ir išteklius uždaviniams įvykdyti.
- **Strategas**, gebantis nustatyti aiškius ilgo ir trumpo laikotarpio uždavinius atsižvelgdamas į juos kartu su projekto egzistavimo priežastimis.
- **Motyvuotojas**, turintis įgūdžių ir požiūrį, leidžiantį jam motyvuoti žmones ir įtraukti juos į projektą (darbuotojus, savanorius, jaunus žmones).
- **Lėšų rinkėjas**, turintis žinių ir pasitikėjimo teikti paraiškas dėl finansavimo, sąžiningai ir kompetentingai administruoti lėšas ir pateikti apie jas ataskaitas.
- **Aktyvistas**, kuris sugeba pamatyti iniciatyvas ir organizuoti idėjas į prasmingą socialinę veiklą su aiškiais per laiką besivystančiomis vertybėmis.
- **Fantazuotojas**, gebantis įsivaizduoti socialines inovacijas ir pokyčius.
- **Bendruomenės darbuotojas**, ypač susidomėjęs bendruomenės ar organizacijos, kurioje dalyvauja, reikalais.
- **Socialinis darbuotojas**, gebantis rūpintis žmonėmis jų nepakeisdamas, t. y. įdiegdamas jiems motyvaciją ir pasitikėjimą dalyvauti formuojant savo ateitį ir realizuojant projektus.
- **Mokytojas ir mokinys**, gebantis suteikti žmonėms galią, bet tuo pat metu mokytis iš patirties ir ja naudotis organizacijoje, projekte ar bendruomenėje - stebėti ir vertinti procesą pagal uždavinius.

Taigi, trumpai susipažinus su projekto sąvoka, charakteristikomis, tikslu ir projekto vadovo bruožais, kyla klausimas: „na ir ką mums dabar daryti?“. Atsakymas – VEIKTI.

Žingsniai, kuriuos turi nužygiuoti LSDJS skyrius siekiant finansavimo projektui:

- Suorganizuoti skyriaus aktyvo susirinkimą, kurio metu nariai aptartų tikslus, problemas, siekius.
- Atsižvelgiant į identifikuotas problemas ir tikslus, susikoncentruoti ties viena iš problemų ar tikslų ir jį išsamiai išanalizuoti (pvz.: „ką reiks veikti skyriaus nariams šią vasarą mūsų miestelyje“, „mums reikia turėti regioninį jaunimo laikraštį“, „skyrius susiskaldęs“).
- Pasukti galveles ir sugalvoti, kas išspręstų kilusias problemas.
- Pagal apsibrėžtus tikslus ir sugeneruotas idėjas susirasti finansavimo šaltinį.

- Skyriaus „projektininkai“ išanalizuoja finansavimo sąlygas, paraiškos formą, terminus.
- Pagal suformuluotus uždavinius ir atsakymus į anksčiau lentelėje pateiktus klausimus užpildoma konkurso paraiškos forma ir pateikiama konkursui.
- Visi įdėję daug pastangų ir pavargę nuo „popierinio“ darbo laukia rezultatų.

Kad rezultatai būtų džiuginantys, pateikiame **keturis sėkmingo projekto faktorius!**

Poreikis ar problema	Idėja ar vizija
Projektai geriausiai vyksta, kai juos kuriantys žmonės supranta ir atsižvelgia į poreikius ir problemas, kurias ketina spręsti. Svarbu tinkamai įvertinti poreikį ar problemą. Kokios esminės priežastys? Kokie simptomai? Koks mastas? Kam tai yra problema?	Projektams reikia vizijos, kuri sutelktų visus jų metu atliekamus darbus ir pastangas. Būtent iš vizijos sudaromos strategijos, uždaviniai ir darbo planai. Didelė už projekto stovinti idėja turi būti pakankamai aiški, kad parodytų, kokius aiškius ir subalansuotus pokyčius, susijusius su problema ar poreikiais, įves projektas.
Projekto galimybės	Gabumai
Projektai turi turėti arba sukurti erdvę, kurioje bus vykdomi. Projektai turi būti aktyviai remiami ir pagrįsti ne vien pinigais. Projektą turi remti esminiai žmonės, o tikslinė grupė turi aktyviai dalyvauti.	Projektams reikia tinkamo įgūdžių, energijos, išteklių ir organizavimo balanso, kad jie sėkmingai vyktų ir gautume rezultatus. Jie turi būti sukurti taip, kad galėtų padaryti įtaką ir sukurti rezultatus.

Jeigu skyrius jaučiasi „žalias“ šioje srityje, tačiau netrūksta užsidegimo įgyvendinti savo idėjas, visada kreipkitės į LSDJS biurą dėl metodinės medžiagos apie projektų rašymą arba, dar geriau, dėl praktinių mokymų. Jūsų skyriaus nariams ar šiaip kilus klausimui rašykite - info@jaunimieciai.lt

LSDJS veiklą reglamentuojantys dokumentai

Kiekviena organizacija kryptingai siekdama savo tikslų veikia tam tikra nustatyta tvarka, paisydama nustatytų taisyklių. Be bendrų, visiems galiojančių, Seimo, Vyriausybės ir kitų teisėkūros subjektų išleistų teisės aktų (pavyzdžiui Civilinio kodekso, Asociacijų įstatymo ir kt.), asociacijos savo veikloje vadovaujasi savo „vidiniais“ teisės aktais, kurie nustato taisykles bei procedūras konkrečios asociacijos valdymo organams ir/ar nariams. Pagrindinis LSDJS „vidinis“ dokumentas – **LSDJS ĮSTATAI**. Nei viena asociacija, įskaitant ir LSDJS, negali būti įsteigta ir veikti be savo įstatų – dokumento, kuriame įtvirtinama organizacijos esmė: jos statusas, tikslai, uždaviniai, organizacinė struktūra, valdymo organų sudarymo/rinkimo tvarka, jų kompetencija, organizacijos narių teisės ir pareigos ir kt. Asociacijos įstatai yra dokumentas, kuriame įtvirtintų nuostatų turi paisyti visi organizacijos nariai. Taigi LSDJS įstatai yra savotiška organizacijos Konstitucija, išreiškianti organizacijos esmę bei nustatanti pagrindines elgesio taisykles visiems į šia organizaciją susibūrusiems asmenims.

Be įstatų organizacijos vidaus dokumentams priskirtini ir šie dokumentai: LSDJS skyrių nuostatai, LSDJS valdybos reglamentas, LSDJS kontrolės komisijos reglamentas, valdybos tvirtinami LSDJS komitetų reglamentai. Trumpai apie kiekvieną iš jų:

LSDJS skyrių nuostatai. Vadovaujantis LSDJS įstatų 15 skirsniu, LSDJS nariai jungiasi į skyrius, veikiančius teritoriniu pagrindu (pavyzdžiui: Šakių rajono skyrius, Klaipėdos miesto skyrius ir kt.). Juridine prasme šie skyriai laikytini organizacijos filialais. Steigiant kiekvieną skyrių LSDJS įstatų nustatyta tvarka yra tvirtinami skyriaus nuostatai, kuriuose apibrėžiamas skyriaus statusas, tikslai ir uždaviniai, valdymo organai, jų rinkimo/skyrimo tvarka bei kompetencija ir kt. Iš pirmo žvilgsnio galima būtų manyti, kad LSDJS nuostatai yra tapatūs LSDJS įstatams, t.y. įtvirtina tuos pačius dalykus (pavyzdžiui: visuotinio narių susirinkimo, pirmininko ir valdybos kompetenciją). Svarbu pabrėžti, kad LSDJS skyrius organizacine prasme yra savarankiškas subjektas, turintis savo valdymo organus (t.y. valdybą, pirmininką), todėl LSDJS skyriaus nuostatai, skirtingai nei LSDJS įstatai, reglamentuoja vidinį skyriaus „gyvenimą“, t.y. yra taikomi tik skyriaus viduje ir nustato taisykles tik to skyriaus nariams. Tuo tarpu LSDJS įstatuose nustatoma visos LSDJS, kaip nacionalinės organizacijos, valdymo struktūra (LSDJS konferencijos, kurią sudaro skyrių delegatai, LSDJS pirmininko įgaliojimai ir kiti klausimai). Kiekvienam LSDJS skyriaus nariui privalu laikytis tiek LSDJS įstatų, tiek skyriaus, kurio nariu jis yra, nuostatų.

LSDJS valdybos reglamentas. Valdyba yra kolegialus LSDJS valdymo organas. Kolegialumas reiškia, kad šio valdymo organo sprendimai priimami ne vieno asmens, bet grupės asmenų, kuriems LSDJS konferencija suteikė įgaliojimus. LSDJS valdybos reglamentas yra dokumentas, kuriame nustatyti procedūriniai valdybos darbo klausimai: valdybos posėdžių šaukimo, vedimo ir sprendimų priėmimo juose tvarką, valdybos narių teises bei kitas su valdybos veikla susijusius klausimus. Šiame reglamente nustatytos taisyklės taikytinos LSDJS pirmininkui, kaip asmeniui atsakingam už valdybos darbo organizavimą, bei LSDJS valdybos nariams. Visgi svarbu pastebėti, kad LSDJS valdybos reglamentas taip pat aktualus ir LSDJS skyrių pirmininkams ir skyrių valdybų nariams, kadangi tai puikus informacijos šaltinis, kaip turėtų būti organizuojamas LSDJS skyrių valdybų darbas.

LSDJS kontrolės reglamentas. Kontrolės komisija yra kolegialus LSDJS organas, kurio pagrindinis tikslas yra tikrinti LSDJS ir jos valdymo organų – pirmininko ir valdybos – veiklos teisėtumą ir tikslingumą, vykdyti LSDJS finansinės veiklos kontrolę. LSDJS kontrolės komisija būdama kolegialus organas LSDJS įstatuose nustatytus tikslus ir uždavinius įgyvendina bei sprendimus priima posėdžiuose tam tikra tvarka, kuri būtent ir nustatyta LSDJS kontrolės komisijos reglamente.

LSDJS komitetų reglamentai. LSDJS valdyba formuoja komitetus ir tvirtina jų veiklos nuostatus. Komitetais laikytinos nuolat veikiančios darbo grupės (pavyzdžiui komisijos laikytinos laikinomis darbo grupėmis, t.y. sudarytomis tik tam tikrų klausimų nagrinėjimui konkrečiam terminui), kurios specializuojasi ir veikia tam tikroje organizacijos veiklos srityje. Charakteringiausiu pavyzdžiu galima būtų įvardyti LSDJS tarptautinių reikalų komitetą. Šis komitetas savo veikloje vadovaujasi LSDJS valdybos patvirtintu reglamentu, nustatančiu šio komiteto statusą, tikslus ir uždavinius, darbo organizavimo tvarką ir kitus procedūrinius klausimus.

***Visus aukščiau įvardytus dokumentus galite rasti LSDJS tinklapyje:
www.jaunimieciai.lt, skiltyje „dokumentai“.***

Finansų pritraukimas skyriaus veiklai

Skyriaus finansų valdymas – vienas iš organizacijos veiklos efektyvumo rodiklių, juk be finansų dažnai sunku organizuoti skyriaus veiklas, akcijas, renginius. Šiame skyriuje apžvelgsime galimus finansinius išteklius ir jų pritraukimo būdus.

Skyrius gali pritraukti lėšas inicijuodamas įvairias kampanijas, akcijas. Prieš pritraukiant lėšas, būtina pirmiausia atsakyti į klausimą **KAM BUS NAUDOJAMOS PRITRAUKTOS LĖŠOS**, nes ieškančių paramos organizacijų yra labai daug, todėl potencialiam rėmėjui būtina atskleisti aukos tikslumą.

Pateikiame keletą gerosios praktikos pavyzdžių.

NARIO MOKESTIS. Organizacijoje šiuo metu yra patvirtintas bendras metinis nario mokestis visiems nariams (šios rinkliavos ketinama atsisakyti), tačiau niekas netrukdo skyriui nusistatyti simbolinį skyriaus nario mokestį, kuris pirmiausia indikuotų aktyvių narių skaičių, antra – pritrauktų lėšų veiklai.

SOLIDARUMO MOKESTIS. Skyrius turėtų skatinti bičiulius remti skyriaus veiklą, jei nariai turi tokias galimybes. Šis mokestis turėtų būti savanoriškas, tačiau kiekviename skyriuje galėtų atsirasti bent keli bičiuliai, prisidedantys prie organizacijos veiklos finansiškai. Pavyzdžiui Vilniaus skyriuje primenant apie nario mokestį visuomet akcentuojama, kad nariai, turintys galimybę, gali mokėti ir didesnę nario mokestį.

2 PROCENTAI. Skyriai turėtų priminti nariams, palaikytojams, partijos nariams apie galimybę skirti 2 procentus sumokėto GPM mokesčio organizacijai. Už praėjusius kalendorinius metus asmenys, norintys skirti 2% paramą jaunimo sąjungai, turi tai deklaruoti Valstybinės mokesčių inspekcijos sistemoje iki gegužės 1 dienos. Šį lėšų pritraukimo būdą galima organizuoti ir plačiau – prašant užpildyti deklaracijas įstaigose, viešų akcijų metu ir pan.

AKCIJOS. Akcija „Būk pirmūnas“, kurios metu žmonės prekybos centruose gali nupirkti ir paaukoti kanceliarinių prekių mažiau pasiturintiems moksleiviams. Šiuo atveju lėšos nėra pritraukiamos tiesiogiai, bet gaunama parama projektui vykdyti. Tokiu būdu gaunama prekių už daugiau nei 10.000 Lt kasmet.

AUKCIONAI. Kiekvienais metais Jaunimo sąjunga vasaros sąskrydžio metu organizuoja aukcioną – jame parduodami žymių politikų daiktai, o surinktos lėšos naudojamos organizacijos veiklai finansuoti.

SMS ARBA SKAMBUTIS. Paskutiniu metu vis labiau paplitęs lėšų rinkimas SMS žinutėmis, kai kiekvienas pilietis gali paaukoti 5, 7 ar 10 litų, tiesiog išsiųsdamas SMS žinutę nurodytais numeriais. Jei skyrius turėtų patrauklią idėją (gal ją galima įgyvendinti nacionaliniu mastu), sutarus su mobiliojo ryšio operatoriais galima pritraukti lėšų tam tikriems projektams. Pavyzdžiui, Lietuvos jaunimo organizacijų taryba organizuodama labdarinę koncertą projektui „Misija Sibiras lėšas rinko šiuo būdu. Surinkta suma – daugiau nei 30.000 Lt.

DALYVIO MOKESTIS. Užsienyje labai populiaru, kad tam tikriems vidiniams renginiams organizacijos įveda dalyvio mokestį (kad ir simbolinį). Pavyzdžiui skyrius organizuoja mokymus 30 narių. Bendra mokymų kaina – 1000 Lt. Įvedus dalyvio mokestį, kad ir 10 Lt, skyrius mokymų organizavimui jau turėtų 300 Lt.

SAVANORYSTĖ. Organizacija „Free culture“ (Danija), dirbanti su Baltarusija, veikloms lėšas pritraukia dviem būdais: organizacijos nariai savanoriškai dirba vasaros festivaliuose, o organizacija už kiekvieną savanorį gauna tam tikrą sumą organizacijos veikloms organizuoti.

PASLAUGOS. Skyrius taip pat gali teikti tam tikras paslaugas (veikla yra panaši į savanorystės skiltyje aprašytą veiklą). Skyrius gali teikti tam tikras visuomenei naudingas paslaugas, kurias atlikus gaunamos lėšos, o kadangi veikiama savanoriškai, lėšos vėliau naudojamos skyriaus projektams. Pavyzdžių gali būti įvairių – pagalba ūkininkams, skrajučių dalinimas ir pan.

AUKOS. Galima organizuoti solidarumo akciją, kurios metu miesto gatvėse renkamos aukos projektams organizuoti. Įdomiausia tai, kad šie du lėšų pritraukimo šaltiniai užtikrina nenutrūkstamą veiklą ištisus metus.

MOKAMI RENGINIAI. Skyrius gali organizuoti tam tikrus renginius – diskotekas, koncertus ir pan., kuriuose dalyviai moka už įėjimą. Tokiu atveju gerai paskaičiavus sąmatą, skyrius irgi galėtų uždirbti lėšų.

SAVIVALDYBĖS FINANSAVIMAS. Kiekvienoje savivaldybėje yra nustatytos tam tikros lėšų skyrimo nevyriausybinėms organizacijoms taisyklės. Beveik visose savivaldybėse veikia **Jaunimo reikalų tarybos**, kurios skelbia konkursus jaunimo projektų finansavimui. Norint gauti daugiau informacijos apie šias projektų finansavimo programas reikėtų kreiptis į savo savivaldybės **Jaunimo reikalų koordinatorių**. Savivaldybėse taip pat skelbiami **kitų sričių konkursai – kultūros, sporto, švietimo ir kitose**. Šiuose konkursuose gali dalyvauti ir jaunimo organizacijos ar jų skyriai savivaldybėse.

NACIONALINIAI FONDALAI. Skyriai gali teikti paraiškas įvairioms konkursus skelbiančioms valstybinėms institucijoms ir fondams. Pavyzdžiui, kiekvienais metais yra skelbiami Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Kultūros rėmimo fondo, Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondo konkursai projektų finansavimui. Analogiški fondai veikia kone visose viešojo valdymo srityse, tad turint konkrečias idėjas, visuomet galima mėginti gauti finansavimą iš valstybinių institucijų ir fondų kuruojančių konkrečias sritis. **Kreipiantis į nacionalinius fondus ar institucijas, tokius veiksmus reikėtų suderinti su Jaunimo sąjungos valdyba.**

TARPTAUTINIAI FONDALAI. Veiklos plėtojimui, įvairių projektų įgyvendinimui galima pritraukti lėšų iš tarptautinių fondų. Žinomiausias jų – **ES programa „Veiklus jaunimas“**, kurią Lietuvoje administruoja Jaunimo tarptautinio bendradarbiavimo agentūra. Ši programa sudaryta iš 5 veiksmų, kurių aktualiausi sąjungos skyriams galėtų būti šie: **jaunimo iniciatyvos ir jaunimo mainų projektai**. Inicijuojant projektus sąjungos mastu, galima ruošti projektus mokymų ir seminarų paprogramei, demokratiškumo ar struktūrinio dialogo stiprinimo paprogramėms. Daugelyje šalių (ypatingai didžiosiose ES šalyse) veikia tarptautiniai socialdemokratiniai fondai (F. Ebert, A. Mozer ir pan.). Jiems projektus turėtų

rengti Jaunimo sąjungą bendrai, tad skyriai gali inicijuoti tam tikras idėjas, kurios vėliau būtų skirtos visai organizacijai. Kiekvienas šių fondų turi savo metinius prioritetus, tad projektai turėtų orientuotis būtent į fondo finansuojamas veiklas (pvz. demokratijos didinimas Rytų Europos ir Pietų Kaukazo valstybėse; ES idėjų sklaida ir pan.).

VERSLO PARAMA. Būtina nepamiršti verslo sektoriaus, kuris gali prisidėti prie skyriaus projektų įgyvendinimo. Socialiai atsakingos įmonės vis dažniau praktikoja tam tikrą uždirbamų lėšų dalį skirti nevyriausybinių organizacijų projektams finansuoti. Žinoma, verslo įmonės paramą dažniausiai skiria konkretiems projektams. Įmonėms reikėtų siūlyti matomiausius, daugiausiai dalyvių pritrauksiančius projektus. Mainais galima pasiūlyti reklaminius plotus renginio vaizdinėje medžiagoje, žodinę reklamą renginio metu ir pan.

ŽINIASKLAIDA. Jei norime, kad renginiai būtų matomi, turėtume bendradarbiauti su žiniasklaida. Nevyriausybinių organizacijų išskirtinumas yra tas, kad veikla nėra komercinė, todėl turint patrauklią idėją, galima susitarti su žiniasklaidos priemonėmis, dėl nemokamų afišų, straipsnių ir kt. Pagrindinei mūsų organizacijos tikslinei grupei – jaunimui – priimtinausia yra internetinė žiniasklaida, tad į ją reikėtų orientuotis labiausiai.

LSDP SKYRIUS. Jaunimo sąjungos skyrius turėtų nepamiršti galimos pagalbos iš vietinio partijos skyriaus ar atskirų partijos bičiulių. Pavyzdžiui, jei rajone ar mieste meras (vicemeras) yra deleguotas LSDP, galima jo prašyti paramos, pasiūlant tapti renginio ar projekto globėju. Partija gali skirti lėšų jaunimo sąjungos renginiams iš skyriaus lėšų.

Jaunimo politika Lietuvoje

Lietuvos jaunimo politika yra pripažinta Lietuvos politikos dalis nuo 1996 metų, kuomet Lietuvos Respublikos Seimas patvirtino Jaunimo politikos koncepciją, kurioje buvo apibrėžtos valstybinės institucijos, atsakingos už jaunimo politikos principų, tikslų ir uždavinių įgyvendinimą.

Koncepcijoje taip pat įtvirtinta viena pažangiausių Europoje sprendimų priėmimo sistemų - įkurta jaunimui aktualius klausimus svarstanti ir sprendimus priimanti Jaunimo reikalų taryba (sudaroma pariteto principu iš 6 įvairių ministerijų atstovų ir 6 jaunimo organizacijų atstovų) ir tuos sprendimus įgyvendinantis sekretoriatas. 2003 metais priimtas Jaunimo politikos pagrindų įstatymas (toliau JPPĮ), reglamentuojantis jaunimo politikos įgyvendinimą ir įteisinantis jaunimo politikos struktūrą.

JPPĮ apibrėžia, jog jaunimo politika tai sritis, kurioje sprendžiamos jaunimo problemos ir siekiama sudaryti palankias sąlygas formuoti jauno žmogaus asmenybei bei jam integruotis į visuomenės gyvenimą, siekiama visuomenės ir atskirų jos grupių supratimo bei tolerancijos jauniems žmonėms. Lietuvoje jaunu žmogumi laikomas asmuo nuo 14 iki 29 metų amžiaus. Įstatyme taip pat nustatyta, kas yra laikoma jaunimo organizacija, nacionaline jaunimo organizacijų taryba bei regionine jaunimo organizacijų taryba. Jaunimo politika liečia apie 24 proc. Lietuvos gyventojų arba 810 tūkst. žmonių. Įstatyme identifikuotos 11 jaunimo politikos įgyvendinimo sričių – pilietiškumo ugdymo ir karo prievolės atlikimo; švietimo ir mokymo; neformalaus ugdymo; darbo ir užimtumo; apsirūpinimo būstu; laisvalaikio, kūrybos ir kultūros; socialinės ir sveikatos apsaugos; sveikatingumo, kūno kultūros ir sporto; narkomanijos ir kitų priklausomybės formų; nusikalstamumo prevencijos bei kitų teisės aktų nustatytos sritys.

2005 metais Seimui priėmus JPPĮ pataisas Valstybinė jaunimo reikalų taryba reorganizuota į Jaunimo reikalų departamentą prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Jaunimo reikalų tarybą, kuri tapo patarčiau, konsultaciniu jaunimo politikos įgyvendinimo organu, netekusi sprendžiamosios galios.

Jaunimo politikos struktūra ir pagrindiniai veikėjai nacionaliniu, regioniniu ir tarptautiniu lygmenimis

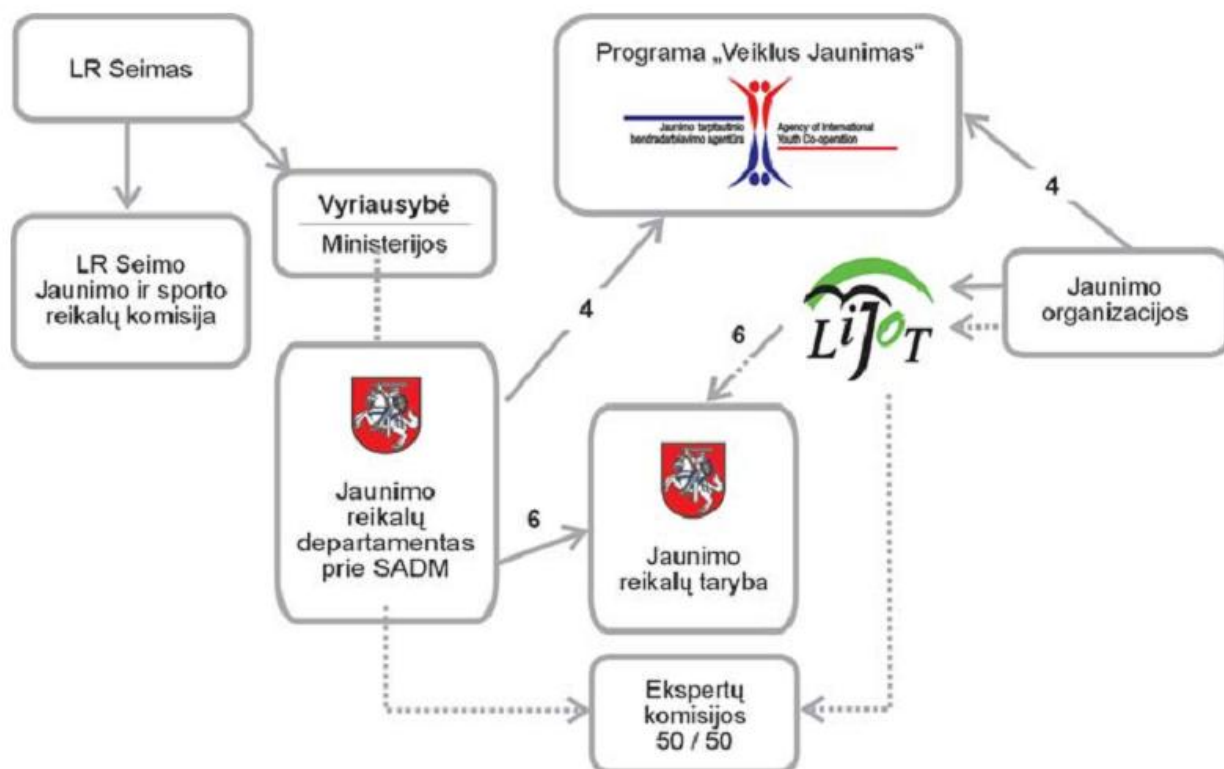
Jaunimo politiką kuruoja Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, už jaunimo politikos įgyvendinimą atsakingas Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau JRD). Lietuvos jaunimo organizacijų taryba (toliau LiJOT) yra nuo 1992 metų veikianti didžiausia skėtinė jaunimo organizacija, vienijanti 62 nacionalinės ir regionines jaunimo organizacijų tarybas. Pariteto principu formuojama Jaunimo reikalų taryba, kuri sudaroma iš 6 LiJOT Asamblėjoje renkamų ir 6 Vyriausybės deleguojamų atstovų, nagrinėja svarbiausius jaunimo politikos klausimus ir teikia pasiūlymus Jaunimo reikalų departamentui dėl jaunimo ir jaunimo organizacijų reikmes atitinkančios jaunimo politikos įgyvendinimo. Jaunimo reikalų tarybos sudėtį ir nuostatus Socialinės apsaugos ir darbo ministro teikimu tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Regioniniu lygmeniu svarbų vaidmenį vaidina Regioninės jaunimo organizacijų tarybos, kitaip vadinamos „Apskritaisiais stalais“, vienijančios konkretaus regiono jaunimo organizacijas bei siekiančios savo organizacijoms narėms (o kartu ir regione gyvenantiems jauniems žmonėms) aktualių pokyčių, stiprinti jaunimo iniciatyvas bei skatinti teigiamą visuomenės ir vietos valdžios institucijų požiūrį į jauną žmogų. Šiuo metu įregistruota 30 regioninių jaunimo organizacijų tarybų.

Savivaldybės lygmeniu taip pat veikia jaunimo reikalų taryba, kuri sudaro jaunimui lygiateisiais pagrindais spręsti jaunimui aktualius klausimus. Savivaldybėje taip pat dirba jaunimo reikalų koordinatorius, kuris nuolat kuruoja jaunimo politikos sritį savo regione.

Tarptautinis bendradarbiavimas aktyviai plėtojamas su Europos Sąjungos bei kitomis valstybėmis. Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos įgyvendina 5 tarptautinius susitarimus: su Norvegijos Karalyste, Vokietijos Federacinės Respublika, Flandrijos bendruomene, Velsu, Azerbaidžano Respublika. Jaunimo reikalų departamentas dalyvauja tarptautinėse darbo grupėse ir su jaunimo politika susijusiuose renginiuose Europos sąjungos bei Europos Tarybos lygmeniu. Lietuvos jaunimo organizacijų taryba yra didžiausios Europos jaunimo skėtinės organizacijos – Europos jaunimo forumo - tikroji narė.

Jaunimo politikos įgyvendinimo schema

Terminų žodynėlis

Administracija (valstybės) (lot. *administratio* – tvarkymas, vadovavimas) – valdininkai ir tarnautojai, vykdančys valstybės politiką priimtus sprendimus ir nutarimus.

Biurokratija (pranc. *bureaucrate* = pranc. *bureau* – biuras + gr. *kratos* – valdžia) – vienas iš galimų ir šiuo metu visuotinis valstybės administracijos organizavimo būdas, kurio ypatybės: 1) griežtai hierarchinė organizacija, kur žemesnieji organai turi paklusti aukštesniesiems, 2) valdininkų funkcijos yra aiškiai apibrėžtos ir standartizuotos instrukcijose ir statutuose, 3) vietą valstybės administracijoje gali užimti tik tas asmuo, kurio pasirengimas atitinka numatomo darbo turinį. Kasdieniniame gyvenime terminas „biurokratija“ dažnai žymi tik nepatenkinamą valdininkijos veiklą. Toks termino vartojimas yra nepagrįstai susiaurintas.

Charizma (gr. *charizma* – malonė, dovana) – išskirtinis asmens ar asmenų grupės savybė, kuria gali būti grindžiama jų teisė valdyti kitus žmones, valstybę.

Demagogija (gr. *demagogos* = *demos* – liaudis + *agoros* – vadovas) – senovės Graikijoje – politinė veikėjo, lyderio veikla. Dabar šis terminas yra įgavęs neigiamą atspalvį ir reiškia politikų siekimą įgyti piliečių pasitikėjimą ir paramą melagingais pažadais, meilikavimu, suktais išvedžiojimais ir sąmoningu faktų iškreipimu.

Demokratija (gr. *demokratia* = *demos* – liaudis + *kratos* – valdžia) – valstybės valdymo forma: visa valdžia kyla iš valstybės piliečių valios, o patį valdymą įgyvendina laisvais ir reguliariais rinkimais renkama ir veikianti pagal konstitucijoje nustatytus

įgaliojimus vyriausybei. Senovės Graikijoje vartotoje valdymo formų klasifikacijoje taip buvo vadinama įstatymų besilaikanti ir į visuotinę gerovę orientuota daugumos miesto – valstybės piliečių valdžia.

- **Atstovaujamoji demokratija** – tokia demokratijos forma, kai valstybės piliečiai išrenka savo atstovus ir jiems paveda tvarkyti valstybės reikalus.
- **Tiesioginė demokratija** – tokia demokratijos forma, kai valstybės piliečiai visuotiniuose susirinkimuose ar visuotiniais balsavimais patys sprendžia svarbiausius valstybinius klausimus ir tik paskui sprendimus paveda įgyvendinti specialiai sudarytiems organams. Pažymėtina, kad ši demokratijos forma praktiškai labai sunkiai įgyvendinama ir beveik nebetaikoma. Šiuolaikinės valstybės pernelyg didelės, kad visi jų piliečiai galėtų tvarkyti valstybinius reikalus.

Deputatas (lot. *deputatus* – paskirtas) – renkamas atstovaujamosios valstybinės valdžios institucijos (parlamento) narys.

Dešinieji – konservatyvių ir iš dalies liberalių požiūrių politikai ir politinės partijos.

Diplomatas (gr. *diploma* – lapas, dokumentas (dvilinkas)) – valstybės pareigūnas, valdininkas, dirbantis oficialių santykių su užsienio valstybių vyriausybėmis srityje.

Doktrina (politinė) (lot. *doctrina* – mokymas, instrukcija) – ištisa viena iš kitos išplaukiančių ir tam tikrą hierarchiją sudarančių idėjų sistema, tam tikrų politinių

pažiūrų sistema, kurioje galima išskirti palyginti aiškius sudedamuosius elementus ir griežtą vidinę logiką.

Dotacija (lot. *dotatio* – dovana, auka) – valstybės biudžeto lėšos, skiriamos bendrovėms, kompanijoms, savivaldybių biudžetams, kad jos galėtų apmokėti išlaidas, kurios prašoka pajamas.

ECOSY- European Community Organisation of Socialist Youth

Elektoratas (lot. *elector* – rinkėjas) – visuma rinkėjų, balsuojančių už kurią nors partiją parlamento, prezidento ar vietinės savivaldos rinkimuose.

Frakcija (lot. *fractio* – laužymas) – arba organizuota partijos narių grupė, veikianti parlamente ir vykdanči savo partijos politiką, arba politikų grupuotė partijos viduje, atsiradusi dėl nesutarimo su bendrąja politine partijos linija.

IUSY- International Union of Socialist Youth

Įstatymas – nustatyta tvarka aukščiausiųjų valstybės valdymo organų priimtas normatyvinis teisinis aktas, turintis kitų normatyvinių teisinių aktų atžvilgiu viršenybę. Įstatymai yra vienokios ar kitokios vyriausybės politikos įgyvendinimo įrankis, nes jų nustatytos teisinės normos reguliuoja ir tvarko valstybės gyvenimo reikalus.

Kadencija (lot. *cado* – krintu) – įstatymo numatytas laiko tarpas kokiais nors valstybės valdžios institucijai veikti ar pareigūnui pareigas eiti.

Kairieji – socialistinių, socialdemokratinų pažiūrų politikai ir politinės partijos.

Koalicija (lot. *coalitio* – sąjunga) – dviejų ar kelių parlamentinių partijų ar frakcijų

sąjunga, siekianti sudaryti parlamentinę daugumą ir kartu suformuoti vyriausybę. Partijų koalicijos būdingos tose valstybėse, kur yra susiklėsčiusi daugiapartinė sistema ir parlamentinis valdymas.

Konservatizmas (lot. *conservo* – išsaugau) – politinė doktrina, pasisakanti už senų tradicijų laikymąsi, už nusistovėjusių žmonių tarpusavio ryšių išsaugojimą ir puoselėjimą, už atsargų ir pamatuotą reformų įgyvendinimą.

Konstitucija (lot. *constitutio* – nustatymas) – valstybės vyriausybės sudarymo bei vyriausybės piliečių tarpusavio santykių normų ir taisyklių sąvadas. Konstitucija neretai vadinama pagrindiniu valstybės įstatymu pabrėžiant, kad jokie kiti toje valstybėje galiojantys ar naujai priimami įstatymai neturi prieštarauti konstitucijai.

Korupcija (lot. *corruptio* – gadinimas, papirkimas) – įstatymų draudžiamas, bet stichiškai nuolat atsirandantis biurokratinio būdu organizuotos valdininkijos nelankstumo kompensacijos mechanizmas, t.y. valdininkų papirkinėjimas.

Kvorumas (lot. *quorum (praesentia sufficit)* – kurių (dalyvavimo užtenka)) – susirinkime dalyvaujančių organizacijos ar institucijos (pavyzdžiui, parlamento) narių skaičius, kuris laikomas būtina sąlyga, kad priimti nutarimai būtų pripažinti galiojančiais.

Legislatyvinė valdžia žr. **Valdžia (įstatymų leidimo)**.

Liberalizmas (lot. *liberalis* – laisvas) – politinė doktrina, pasisakanti už asmens laisvės principą. Kiekvienas asmuo turi teisę laisvai naudotis visomis teisėmis, planuoti savo gyvenimą, susirasti pragyvenimo šaltinį. Valstybės paskirtis – sudaryti sąlygas, užtikrinančias galimybę visiems žmonėms naudotis savo laisve, ir neleisti

atsirasti laisvės suvaržymams, galintiems kilti tiek iš kitų asmenų, tiek iš vyriausybės.

Lobizmas (angl. *lobby* – kuluarai) – interesų grupių veikla siekiant paveikti politikus, kad šie priimtų joms palankius politinius sprendimus.

LSDJS - socialdemokratinio jaunimo sąjunga

LSDP - Lietuvos socialdemokratų partija

Mandatas (lot. *mandatum* – pavedimas) – tam tikros teritorijos, rinkiminės apygardos rinkėjų įgaliojimas asmeniui, laimėjusiam rinkimus, atstovauti jiems kokiame nors vyriausybės organe: parlamente, taryboje, kongrese ar kitokiame forume.

Meras (lot. *major* – vyresnysis) – miesto savivaldos vadovas.

Nota (lot. *nota* – ženklas, pastaba) – oficialus diplomatinis vienos valstybės kreipimasis į kitą, kai norima pareikšti pretenzijas, protestą ar informuoti apie kokius nors įvykius ar dalykus.

Opozicija (lot. *oppositio* – prieštaravimas, priešprieša) – frakcijų ar partijų koalicija parlamente, sudaranti mažumą ir nepritarianti daugumos sudarytos vyriausybės politinei linijai.

Partija (politinė) (lot. *pars* (kilm. *partis*) – dalis, grupė) – profesionalių politikų ir juos remiančių piliečių organizacija, kurios pagrindinis tikslas – laimėti rinkimus ir gauti teisę valdyti valstybę, įgyvendinti savo politines nuostatas.

Partinė sistema – valstybėje veikiančių politinių partijų visuma.

PES - The Party of European Socialists

Peticija (lot. *petitio* – reikalavimas) – kolektyvinis prašymas, dažniausiai įteikiamas aukščiausiąją valdžią valstybėje turintiems vyriausybės organams: karaliui, parlamentui ar prezidentui.

Pliuralizmas (lot. *pluralis* – daugybinis) – 1. Valstybėje nusistovėjusi interesų veiklos ir jų santykiai su vyriausybe sistema, kai visi įvairiausių interesų piliečiai gali laisvai organizuotis ir konkuruoti tarpusavyje dėl įtakos vyriausybei, kuri yra atvira įvairiausių interesų grupių poveikiui, bet savo nuožiūra sprendžia, kiek ir į kokių interesų grupių spaudimą atsižvelgti. 2. Tarptautinės politikos esmės aiškinimo nuostata, teigianti, kad ne tik suverenios valstybės, bet ir kiti tarptautinės politikos veikėjai yra svarbūs tarptautinei politikai. Pliuralizmo požiūriu pagrindinė šiuolaikinės tarptautinės politikos problema yra dėl didėjančios valstybių tarpusavio priklausomybės (žr.) atsirandančių problemų efektyvaus tvarkymo formos paieška.

Politika (gr. *politike* – valstybės valdymo menas) – bendro žmonių gyvenimo visuomenėje organizavimo ir nuolatinio reguliavimo veikla. Savo turiniu būdama viešųjų reikalų tvarkymo procesas, mūsų kasdienybėje ji reiškiasi valdymo, valdžios santykių pavidalu.

Politikas (profesionalus) – asmuo, kurio nuolatinė veikla yra politika ir kuris dalyvauja partijų ar vyriausybės aukščiausiųjų organų darbe, turi įgaliojimus priimti politinius sprendimus.

Prezidiumas: 1 susirinkimų ar suvažiavimų vadovaujamas [organas](#); [vieta](#), kurią tas [organas](#) užima salėje. 2. kurios [nors](#) įstaigos ar organizacijos vadovaujamas [organas](#):

Profesinė sąjunga (angl. *trade union*) – asocijuota interesų grupė, vienijanti ir ginanti vienos kurios nors profesijos žmonių interesus.

Referendumas (lot. *referendum* – tai, kas turi būti pranešta) – visuotinis piliečių balsavimas konstitucijos ar kito įstatymo priėmimo bei vidaus ir užsienio politikos klausimais. Referendumų rezultatai gali tiek turėti galutinio sprendimo galią, tiek būti viešosios nuomonės pozicija, kurią svarbu žinoti vyriausybei priimant galutinį sprendimą. Referendumas yra vienas iš tiesioginės demokratijos įgyvendinimo būdų.

Rinkimai – pagal iš anksto nustatytas taisykles atliekama procedūra, kurios metu valstybės piliečiai iš kelių kandidatų renka savo atstovus ar pareigūnus, kuriems bus pavesta valdyti valstybę. Laisvi ir periodiškai atstovų rinkimai – svarbiausia demokratinio valdymo įgyvendinimo sąlyga.

Rinkimų sistema – balsų skaičiavimo ir rinkimų rezultatų įvertinimo sistema. Yra dvi pagrindinės rinkimų sistemos: arba daugumos atstovavimo (DA) (mažoritarinė), arba proporcingo atstovavimo (PA) (žr.) bei daug įvairių šių sistemų modifikacijų. Rinkimų teisė – teisė dalyvauti rinkimuose. Rinkimų teisė yra dvejopa: aktyvioji (teisė rinkti) ir pasyvioji (teisė būti išrinktam).

Socialdemokratija arba **socialistinė demokratija** – politinės socializmo doktrinos atšaka, pasisakanti už demokratinio būdu suformuotos vyriausybės politiką, orientuotą į socialinės lygybės ir teisingumo įgyvendinimą.

Status quo [status kvo] (lot. padėtis, kuri yra) – terminas, vartojamas apibūdinti faktinei arba teisinei būklei, kurią norima išsaugoti, arba atkurti.

Subsidija (lot. *subsidium* – pagalba) – finansinė parama.

Tautinė mažuma – tautinės bendrijos, dėl vienokių ar kitokių priežasčių atsidūrusios svetimos tautos dominuojamoje valstybėje ir dėl savo negausumo nepajėgiančios įkurti nuosavos valstybės.

Totalitarizmas (lot. *totaliter* – visiškai) – nedemokratinio, diktatūrinio valdymo forma: valstybės vyriausybė ne tik nėra atsakinga savo piliečiams, bet ir visiškai pajungia savo kontrolei politinį, ūkinį, kultūrinį ir net privatų žmonių gyvenimą, be to, panaikina ribą tarp privačiųjų ir viešųjų reikalų.

Utopija (gr. *u* – ne + *topos* – vieta, kuri neegzistuoja) – idealios. Praktiškai neįgyvendinamos visuomenės santvarkos projektas. Terminas kilęs nuo XVI a. anglų valstybės veikėjo ir rašytojo Tomo Moro (Thomas More, 1478 – 1525) veikalo utopija, kuriame aprašomas fantastinėje utopijos saloje įsikūrusios bendruomenės gyvenimas.

Vietinė savivalda – valdžios organai, pavaldūs centrinei valstybės vyriausybei, bet turintys nustatytus įgaliojimus tvarkyti jiems pavaldžios valstybės teritorijos dalies reikalus.

Visuomenė – pati bendriausia sąvoka, reiškianti didelę žmonių bendriją bei ją sudarančių socialinių grupių visumą.

Institucijos:

JRD - Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, įgyvendina valstybės jaunimo politikos tikslus ir priemones, stiprinančias jaunimo motyvaciją ir galimybes įgyti išsilavinimą, gauti darbą ir įsitraukti į aktyvų visuomeninį gyvenimą, dalyvauja sprendžiant jaunimo problemas bei plėtoja neformalų ugdymą ir jaunimo socializacijos procesus. www.jrd.lt

LIJOT - Lietuvos jaunimo organizacijų taryba- didžiausia nevyriausybinė jaunimo organizacija Lietuvoje, vienijanti nacionalines jaunimo organizacijas ir regionines jaunimo organizacijų sąjungas. www.lijot.lt

NJRKA asociacija - Nacionalinė jaunimo reikalų koordinatorių asociacija vienija daugelį Lietuvos savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių. <http://www.njrka.lt>

JTBA - Jaunimo tarptautinio bendradarbiavimo agentūra, Valstybinės jaunimo reikalų tarybos (šiuo metu Jaunimo Reikalų Departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos) bei Lietuvos

jaunimo organizacijų tarybos (LIJOT) 1999 m. vasario mėn. įsteigta viešoji įstaiga, kurios svarbiausias tikslas - užtikrinti tarptautinio jaunimo bendradarbiavimo vystymąsi bei sėkmingą Lietuvos jaunimo dalyvavimą Europos Sąjungos programose jaunimui. www.jtba.lt

RJOT - Regioninė jaunimo organizacijų taryba, savivaldybės ir jaunimo organizacijų pariteto principu sudaryta institucija sprendžianti jaunimo politikos formavimą tam tikrame regione.

AS (Apskritasis stalas) - regioninė jaunimo organizacijų sąjunga jungianti visas tam tikroje savivaldybėje esančias jaunimo organizacijas.

